

enditnow

Специален ден 22 ноември 2014

Ппограмен пакет

“Свобода във взаимоотношенията”

Написано от
Илейн Оливър и Уили Оливър
Директори на Семейно служене
ГК към ЦАСД

**Подготвено от ГК
Комитет за превенция на насилието Специален ден**

Духовни служения
Adventist Review
Детско служене
Отдел Възпитание
Семейно служене
Здравно служене
Пасторски отдел
Служба на жените
Младежко служене

Enditnow- България

Едно от най-големите предизвикателства, пред които са изправени църквата и обществото, са насилието и злоупотребите, които се извършват в семейството. Като църква сме призвани към милостиво и изпълнено с разбиране и съчувствие служене, на хората пострадали от този проблем. Тъжен факт е, че много от нашите сестри, братя и деца, в рамките на църковното семейство по цял свят, страдат от злоупотреби.

Божие Слово не оправдава злоупотребата. Нашият любящ Бог ни е дал модел, който да следваме и желае да отразяваме Неговата любов в семействата си.

Материалът, който и тази година е подготвен със съдействието на Генералната Конференция ни представя една по- широка и изключително важна гледна точка. Нашият Бог ни учи да изпитваме уважение към всеки индивид като човек обичан и ценен от Всемогъщия Бог. И както сами ще се убедите, материалът засяга проблема в контекста на библейското разбиране за взаимоотношенията и значимите връзки, една от които е семейството.

С проблема за домашното насилие са ангажирани отдели като: Служба на жените, Семейно служене, Детско служене, Младежко служене, Здравно служене. Работата в тази област обхваща физическото, психическото и духовното благополучие на всеки човек.

Препоръчваме ви материалът да бъде разгледан в специалните световни дни против домашното насилие: 22 ноември 2014 година, по начина, по който сметнете, че ще бъде най- полезен за вашата църква. Предоставяме ви към темата за централното съботно богослужение и семинарна част, пауър пойнт презентации. Материалът заедно с презентациите можете да свалите от сайта на отдел Служба на жените <http://wm.sdabg.org/> , както и от страницата на **enditnow** <http://wm.sdabg.org/enditnow/> .

Приемете сърдечния ми поздрав и нека Бог благослови нас и домовете ни, така че те наистина да са места за надежда и изцеление!

Координатор **enditnow** България: Рада Сакалева

За авторите

Уили и Илейн Оливър са директори на Отдел Семейно служене към Генералната конференция на адвентистите от седмия ден. Ръкоположен служител, Уили Оливър има докторска степен по Семейна социология; магистърска степен по Пасторско консултиране; магистърска степен по Социология; и бакалавърска степен по Богословие. Той е бивш директор на Семейно служене към Северо- Американската дивизия към ЦАСД в конференцията на Атлантическия съюз и в Конференция Ню Йорк. Той също така служи като старши пастор и младежки пастор в Ню Йорк Сити и е асоцииран професор в Адвентната теологична семинария към Университета Ендрюс.

Илейн Оливър има магистърска степен по Консултативна психология; магистърска степен в областта на висшето образование за възрастни; и бакалавърска степен по Бизнес мениджмънт и счетоводство. В момента работи върху докторат по психология. Преди настоящата си позиция, тя работи като администратор на университета и като брачен и семеен консултант към Северо- Американската дивизия към ЦАСД.

Семейство Оливър са провели брачни конференции и духовни семинари по целия свят. Те са основатели на брачните конференции: "От този ден нататък", както и "Пътуване към интимността". Те са автори на рубрика в списание за семейството, както и много други статии и глави от книги. Редактори са на така наречената книга Planbook към Семейно служене, домакини са по брачно и семейно укрепване към програми на Hope TV и 3 ABN. Семейство Оливър провеждат и седмична семейна програма по Hope Chanel, наречена Real Family Talk с Уили и Илейн Оливър.

Уили и Илейн Оливър са женени в продължение на повече от 29 години и са родители на двама младежи, Джесика и Джулиан. В свободното си време организират дълги разходки, плажни ваканции, градинарство, приготвят екзотични ястия, както и обичат да прекарват време със семейството и приятелите си.

Примерна програма за богослужението

Специален enditnow ден

Ответно четене: (по избор)

ЦАСД Химни (по избор)

Призив

Химн за хваление: (по избор)

Библейско четене :

Галатяни 5:22-26, NASB "А плодът на Духа е: любов, радост, мир, дълготърпение, благодат, милост, милосърдие, вяност, кротост, себеобуздание; против такива неща няма закон. А които са Исус Христови, разпнали са плътта заедно със страстите и похотите й. Ако по Духа живеем, по Духа и да ходим. Да не ставаме тщеславни, един друг да се не дразним и да си не завиждаме един на друг".

Дарения

Пасторска молитва

Специална музика

Проповед:

"Свобода във взаимоотношенията"

Подходящ химн: *"Всичко тръпне в красота"*

Благословение

Инструментална музика

Проповед

Свобода във взаимоотношенията

Въведение

Хора по цял свят следят отблизо медийния процес Оскар Писториус, който се провежда в Претория, Южна Африка. Оскар Писториус е водещ бегач в Южна Африка, който привлече вниманието като атлет с увреждане, състезаващ се не само за Параолимпийските игри, но също и за летните Олимпийски игри 2012. През февруари 2013, той бе обвинен, че е стрелял по своята приятелка Риива Стиинкамп. Заявява, че я е объркал с нарушител.

Съдията още не се е произнесъл по този случай и ние не знаем дали Оскар Писториус просто защитава себе си или е планирал да убие приятелката си. Това, което знаем е, че насилието е нахлуло в нашето общество и има много случаи, които никога няма да влязат в заглавията на таблоидите. Семействата са разкъсвани от безсмислено насилие, точно в собствените си домове. Много хора избират насилието като основно средство за взаимодействие един с друг. Резултатът от този избор е изключително дълбок и много разрушителен за отделната личност и семейството.

Дори и да не сме в състояние да контролираме насилието около нас, добрата новина за християните е, че силата на Бог е на разположение за всички ни в неограничено количество. Божието слово е изпълнено със съвети за това как да изградим здрави и силни връзки, особено в собствените ни семейства.

Днес, ние накратко ще разгледаме разрушителната природа на насилието и малтретирането в семейството, ще преразгледаме първоначалните Божии намерения и съвършен план за нашите взаимоотношения и семейства.

Нашата проповед днес е озаглавена "Свободата във взаимоотношенията".

Божественият поглед за взаимоотношенията

В Галатяни 5:22-26 (NASB) библейският текст гласи: *„А плодът на Духа е: любов, радост, мир, дълготърпение, благост, милост, милосърдие, вяност, кротост, себеобуздание; против такива неща няма закон. А които са Исус Христови, разпнали са плътта заедно със страстите и похотите ѝ. Ако по Духа живеем, по Духа и да ходим. Да не ставаме тщеславни, един друг да се не дразним и да си не завиждаме един на друг“.*

При написването на писмото до Галатяни, Павел имаше пред себе си три тясно свързани цели: Първо, той защитава своя авторитет като апостол, защото някои са се съмнявали в неговата автентичност. Второ, провъзгласява вестта на благовестието. И трето, показва, че посланието на евангелието може да се приложи към нашия ежедневен християнски живот и че това е възможно чрез силата на Святия Дух.

В този пасаж, Павел ни напомня, че след като един човек стане християнин, нуждата от вяра в Христос не намалява. Ние трябва да живеем живота си чрез ежедневна вяра в силата на Исус Христос и Святия Дух. Тази зависимост от Божието водителство е, за да имаме помощ в понасянето на последствията от нашето поведение, което се проявява чрез собствените ни природни греховни наклонности. Павел показва, че свободата в Христос е Дух – водещ начин на живот в рамките на един "нов закон", даден ни от Самия Него. „Законът на любовта“.

Истинската свобода в Христос не е да се отдадем на самодоволство, което води вървящите до разрушително действие спрямо околните. Истинската свобода се проявява в любовта към Бога и любовта към другите. Истинската любов не идва естествено. В действителност, тя е противоположно на плътта. Следователно, е необходимо нашите действия, нагласи и решения да бъдат водени от Святия Дух.

Злоупотреба с Писанието и теологията

Ако основното послание на Библията е любовта, когато изпитваме ефектите от злоупотреба и насилие, ние виждаме колко далеч сме от Божия идеал за човешки взаимоотношения. Има много хора, които изповядват, че са християни - ученици на Христос, но които не притежават нито една от Неговите характеристики.

За съжаление, в много ситуации, насилниците злоупотребяват с Писанието и богословието, за да оправдаят своето агресивно поведение. В допълнение, други добронамерени помощници също злоупотребяват с Библията, за да убедят жертвите да приемат продължаващото насилие в семействата си. Тази злоупотреба с Писанието може да бъде опасна и дори смъртоносна за въвлечените жертви. Религиозната общност вече не може да мълчи. Това мълчание поддържа липсата на разбиране на проблемите свързани с домашното насилие и не води до промяна. Църквата може да помогне на семействата да спрат злоупотребите и може да съдейства за създаване на по-здравословни условия за децата, тийнейджърите и възрастните.

В днешната кратка беседа, ние ще направим преглед на домашното насилие и как то се отразява на нашето общество, включително и църквата. Също така ще проучим елементите за здрави и богоугодни взаимоотношения. Църквата на адвентистите от седмия ден се ангажира да "спре това сега", за да предотврати насилието чрез превенция и оборудване на личности и семейства с умения и познания, необходими за здрави взаимоотношения.

Кратък преглед на насилието и злоупотребата

Ние живеем в епоха на насилие. Сетивата ни са бомбардирани с насилие от новините, музиката, телевизията и други медии. Много хора са обект на насилие, а децата са жертвите, които докосват най-много сърцата на повечето от нас. Всеки може да бъде жертва на насилие. Въпреки това, статистиките показват, че жените и децата са основните потърпевши. По-рядко, но мъжете също могат да станат жертви на насилие и

злоупотреба (това може да се дължи на липса на отчитане). Независимо коя е жертвата на домашно насилие, то е несъвместимо с Божието Слово.

Какво е домашно насилие?

Нека първо да разгледаме някои определения и обща информация за домашното насилие. Домашното насилие включва физическо насилие, сексуална злоупотреба, и емоционално насилие. За да сте сигурни, че не е йерархия на злоупотреби ще кажем, че всяко едно е еднакво разрушително.

Физическата злоупотреба може да включва следните прояви: бутане, ритане и може да премине в нараняващи действия. Възможно е да започне с леки синини, но може да завърши с убийство.

Сексуалната злоупотреба може да включва несвойствени докосвания или вербални забележки. Изнасилване, блудство, кръвосмешение, също са включени в тази категория.

Емоционалната злоупотреба включва поведения, които постоянно разрушават или омаловажават личността. Това може да се изразява в словесни заплахи, епизоди на гняв, нецензурни изрази, изисквания за съвършенство и обезсилване на характера и личността. Обсесивност, изолация и лишаване на някой от икономически ресурси -всички тези са психологически и емоционални злоупотреби.

Основни факти за домашното насилие¹:

Съществува не един профил на насилници или жертви. И в двете групи могат да попаднат хора от всички възрасти, етноси, социално-икономически класи, професии, религиозни или нерелигиозни общности. Злоупотребата и насилието, може да вземат няколко форми: физическо, сексуално или емоционално. При възрастните хора и децата то може, също така да включва тежка небрежност. (Следващите статистически данни са предимно за САЩ.)

Жертвите:

- Една на четири жени ще преживее домашно насилие през живота си, известно е също така и като насилие от интимен партньор.
- Жените са по-уязвими от мъжете да бъдат убити от интимния си партньор.
- Жени между 20 и 24 години са в по-голям риск да станат жертви на домашно насилие.
- Всяка година, една на три жени жертва на убийство, е убита от настоящия си или бившия си партньор.

Семействата:

- Всяка година повече от три милиона деца стават свидетели на домашно насилие в домовете си.

- От 30% до 60% от децата, които живеят в домове, където има домашно насилие също страдат от злоупотреба или negliжиране.
- Скорошни изследвания показват, че деца изложени на домашно насилие имат повече здравословни проблеми, боледуват по-често, имат постоянно главоболие или болки в стомаха, стават летаргични и страдат от постоянна умора.
- Друго проучване установява, че децата са по-склонни да се намесват, когато станат свидетели на тежко насилие срещу родител. Това може да постави детето в голям риск от нараняване или дори смърт.

Последствията:

- Преживелите домашно насилие са изправени пред високи нива на депресия, нарушения на съня, както и друг емоционален стрес.
- Домашното насилие допринася за лошото здравословно състояние на много оцелели.
- Без чужда помощ, момичета, които стават свидетели на домашно насилие са по-уязвими за злоупотреби в тийнейджърска и зряла възраст.
- Без чужда помощ, момчета, които са свидетели на домашно насилие, когато станат възрастни, е много по-вероятно да станат насилници над своите партньорки и / или деца като по този начин се продължава цикълът на насилие в следващото поколение.

Още важни данни:

- Много случаи на домашно насилие НИКОГА не са съобщени.
- Жертвите рядко лъжат. Експертите са съгласни, че децата обикновено не могат да опишат преживявания, които никога не са имали. Ние трябва да слушаме и да реагираме адекватно.ⁱⁱ

Модел за богоугодни взаимоотношения

Тези факти не са приятни и ни напомнят за съкрушителния свят, в който живеем. Прекрасната новина е, че Бог не ни е оставил сами. Писанието представя истинската картина за това как трябва да изглеждат човешките взаимоотношения. Бог е един, но съставен от три различни лица- Отец, Син и Светия Дух. Следователно, Бог ни е създал, за да бъдем в пълноценни и изпълнени със значимост отношения. Нашите взаимоотношения в рамките на семейството, следва да отразяват тези на Светата Троица. По същество, Бог възнамерява те да бъдате отражение на Него!ⁱⁱⁱ

Трябва, разбира се да признаем, че за разлика от Бога, ние не сме съвършени и поради тези несъвършенства ние сме в борба с прилагането на библейските принципи във взаимоотношенията ни. Ние трябва да търсим Божието водителство за благодат и сила, за да постигнем истинска свобода в тях.

Като изучаваме Стария и Новия Завет, можем да определим четири основни елемента, които са от съществено значение за здрави връзки и носят истинска свобода във взаимоотношенията. Тези елементи са завет, благодат, овластяване и интимност (близост).

1. Завет: Първият елемент, който носи свобода в отношенията е заветът. Първото споменаване на библейски завет се намира в Битие 6:18, където Бог прави завет с Ной. Втората библейска препратка за Божествен завет се намира в Битие 15:18. Този завет се отнася до Авраам върху, който впоследствие се набляга в Битие 17: 1-7. Божият завет с Авраам, който Бог по-късно потвърждава с Израел, е вечен **завет**. Бог недвусмислено показва, че истинският завет се отнася за любовта и отдаването на обич. Думата завет идва от иврит, *berth* което означава "споразумение" или "договореност" и от гръцката *diatheke*, което означава "последна воля и завещание, постановление или споразумение" (Horn 1979, p. 243).^{iv}

В Библията, *завет* е дума, използвана за описание на брак, най-сериозното и завладяващо споразумение, известно в Писанията (Малахия 2:14; Притчи 02:16, 17). Това е Божието намерение за връзката между съпруг и съпруга, която да бъде изградена по примера на вечния Му завет с Неговия народ.

Заветните отношения могат да бъдат, както еднопосочен ангажимент, така и двупосочен. Еднопосочната безусловна връзка е първоначален завет в човешките отношения, а двупосочната безусловна връзка е зряла или развиващ се завет. Това е вярно не само за връзката в брака, но и за други семейни отношения, както и за смислени взаимоотношения от всякакъв вид. Един отличен пример за двупосочен завет е историята на Рут и Бооз. Той показва безусловен ангажимент и уважение към Рут, въпреки факта, че не е бил длъжен да бъде мил с нея.

Разбира се, последният завет в тези взаимоотношения е Божията безусловна любов към нас, въпреки нашата невярност.

Противно на общоприетото схващане, брачната връзка не е петдесет на петдесет. Връзката в брачния завет е сто на сто. Тя се основава на безусловна индивидуална ангажираност, базирана върху решението ни да обичаме, а не от отговора на другия към нашата любов. Апостол Павел, в 1 Коринтяни 13: 5 твърди категорично, "Любовта... не безобразничи, не търси своето, не се раздражнява, не държи сметка за зло..."

Когато е налице злоупотреба в семейството, това предполага, еднопосочен и незрял завет, а трябва да се движим в двупосочен режим, за да може връзката да оцелее. В действителност, злоупотребата между съпрузите разрушава завета, който Бог иска да развива в брака. Бог ни дава възможността да разберем по-добре Неговата любов към нас и плана Му за нашето спасение чрез близките приятелства, брака и родителството. Това най-вече е част от Божия план за брачните взаимоотношения. Също така, Бог желае връзката родител / дете да се развие в безусловни двупосочни ангажименти.

2. Благодат: Вторият елемент, който ни донася *Свобода във взаимоотношенията е благодатта*. Бог иска от нас да разберем, че благодатта служи, както за прощение, така и за да ни бъде простено --Матей 6:15.

Семейните връзки, създадени от Бога, са предназначени да се живее в атмосферата на благодат, а не на закона! Семеен живот основан на договор води до атмосфера изпълнена със закона, докато семейният живот основан на завет води до атмосфера изпълнена с благодат и прошка. В атмосфера на благодат, членовете на семейството действат отговорно от любов и внимание един към друг. Семейство,

поставило за основа закона, ще изисква от всеки свой член и от всеки друг съвършенство. Този подход добавя вина към провала, който понякога е неизбежен, поради нашето паднало човешкото естество (Римляни 3: 23-24). Нека да се изправим пред реалността на живота- всички ние правим грешки в нашите взаимоотношения. Съществуването на този факт е невъзможно да бъде заобиколен или отречен.

За съжаление, поради законничеството, което често придружава фарисейския подход към вярата и религията, въпреки благодатта изявена в живота на Исус Христос и притчите, които Той сподели, ние често във взаимоотношенията си един с друг не предлагаме благодат.

Дейвид Сиймандс, християнски съветник, дава двете основни причини за повечето емоционални проблеми между християните: 1) Неправилното разбиране, приемане и живеене извън Божията безусловна благодат и прошка. 2) Недаването на безусловна любов, прошка и милост на другите хора. Добрата новина на Евангелието, наистина, не се разбира в живота ни. Ние не можем да си простим един на друг, тъй като не успяваме да простим на себе си за собствените си грешки, но сме длъжни да го направим по време на пътуването ни в пътя на ученичеството. Ученикът не е съвършен, а само опростен.^v

Елън Уайт ни казва в *Служители на Евангелието*, "Любовта придава на притежателя си благодат, коректност и величие на поведението му. Просветлява лицето и покорява гласа; тя усъвършенства и повишава цялото благосъстояние." (Уайт 1915, стр. 123).^{vi}

Ние предлагаме благодат и прошка на тези, които са решили да обичат в своите взаимоотношения, защото утре, ние ще бъдем получателите на тази благодат.

Поради Божията благодат, няма нещо, което можем да направим, за да ни обича повече Бог. Още по-важно е, да не се заблуждаваме, че има нещо, което можем да направим, поради което Бог ще ни обича по-малко. И все пак, когато ние обичаме Бога, това е Неговата благодат, която ни дава силата да му се подчиняваме. Когато Му се покорим, нашият живот става пълноценен.

Братя и сестри, дами и господа, това е тази благодат, която дава на нашите взаимоотношения мира и сигурността, които всеки от нас се нуждае да намери - свободата във взаимоотношенията.

3. Овластяване: Третият елемент, който носи свобода във взаимоотношенията е понятието **овластяване**. Бог желае да знаем, категорично, че животът е, за да служим. Това означава служене един на друг.

Овластяването е библейско разбиране за използването на властта, която без изключение, е в противовес на общото използване на властта в нашите семейства и общност. Това е активен съзнателен процес да се даде възможност на друго лице да придобие власт. Човекът е оправомощен да придобие власт, за да бъде окуражено неговото поведение (1 Коринтяни 13: 4-6).

Овластяването е подпомагащ процес за друг човек да признае своите силни страни и потенциал, както и за насърчаване и насочване на развитието на тези качества. Когато

даваме възможност на хората, ние от своя страна опълномощаваме и нашата връзка се засилва.

Овластяването е любов в действие. Това е характеристика на Исус Христос и членовете на семейството ни трябва да й подражават най-много. Ако ние сме в състояние да практикуваме овластяване в нашите семейства, това ще революционизира мнението за властта в християнските домове. Принуда и манипулация са обратното на овластяване. Те са нарушаване на това, което е истинска сила. Овластяването служи за взаимност и единство.

4. Интимност: Четвъртият и последен елемент, който носи свобода в отношенията е **интимността**. Интимност означава да познаваш някой, като лице, с което си в заветни отношения.

Човешките същества имат капацитета, даден им от Бога, да се познават отблизо един друг. Интимността, която Адам и Ева изпитваха един към друг бе способността да бъдат себе си без никакви преструвки. Те не са имали нужда да играят измамни игри помежду си, защото са имали взаимно уважение, без да злоупотребяват един с друг (Битие 2:25).

Срамът се поражда от страха да не бъде познат интимно. Където присъства срам, членовете на семейството, поставят маски и започват да играят един на друг измамни роли. От друга страна, ние учим как Битие описва естеството на човешкото семейство преди грехопадението. Откриваме, че съществува една специална интимност, от познаването на другия.

Много хора се страхуват да влязат във взаимоотношения, от страх да не бъдат отхвърлени от другите. Интимността им се изплъзва, защото те никога не са си позволявали да бъдат познати на човека, за когото те твърдят, че са във връзка. Понеже те никога не споделят истинските си чувства, нямат основа за истинска връзка, и те търсят слепешком взаимоотношенията в тъмнината- възпрепятствани от липсата на себеразкриване.

За да могат членовете на семейството да бъдат в състояние да говорят за чувствата открито и свободно е необходимо да има доверие и ангажираност. Библията ни казва в 1 Йоаново 4:18, "В любовта няма страх, но съвършената любов изпъжда страха."

Членовете на семейство, което се основава на заветна любов, и които живеят в атмосфера на благодат и овластяване един на друг, ще могат да общуват и да изразяват себе си. Те са в близка взаимовръзка и се познават добре.

Безусловната любов такава, каквато е в Исус ни дава представа за вида близко общуване, което е желателно да има в семейните и всички други значими взаимоотношения. Да простиш и да бъдеш простен е важна част от обновяването. Имаме нужда да изповядаме, както и да получим признание. Това е двупосочна улица, в която можем да изчистим неизяснените въпроси между членовете на семейството. В близките взаимоотношения, не би трябвало да се срамуваме да признаем провала си или да поискаме прошка и помирение. Всъщност, това се случва, когато сме предприели стъпки, за да разберем какво Исус е направил и продължава да прави за нас всеки ден, така че да можем да постигнем близост с друг човек и да намерим удовлетворение в отношенията ни.

Заклучение

Мнозина днес се намират извън този модел на здрави семейни отношения. В домовете, където злоупотребата не е проникнала ви съветваме, да започнете днес да се стремите към този модел, чрез силата на Святия Дух, който е обещан на всеки един от нас. В домовете, където злоупотребата вече е направила своята грозна и разрушителна визита, ви умоляваме да признаете тази злоупотреба и да потърсите съвет и професионална помощ възможно най-скоро, за да започне процесът на оздравяване.

За да има свобода в отношенията, трябва да има отношения на завет. Взаимоотношения, пълни с благодат (прошка), с овластяване и близка взаимовръзка. Само с Исус Христос е възможно това. Каним ви да го приеме отново в сърцата си!

Семинар “Да станеш силен чрез овластяване”

Теми: В Стария и Новия Завет има четири елемента, които характеризират здравите божествени взаимоотношения: завет, благодат, овластяване и интимност. Всички тези характеристики заедно образуват една истинска заветна връзка. Тя представя типа взаимоотношения, които Бог възнамерява за Своите хора.

Цели: В този семинар, първоначално ще се фокусираме върху овластяването. Първата ни цел е да установим модела на властта, която идва чрез овластяване за изграждане на здравословни взаимоотношения.

Формат: Този уъркшоп може да бъде представен като един уъркшоп в две части или като уъркшоп в една част.

Първа част: Сила и контрол във взаимоотношенията

Втора част: Взаимно овластяване

Първа част: Сила и контрол

Доминирането на волята, е една от най-силните човешки тенденции- да бъдеш не само в контрол на себе си, но също и да контролираш другите. Властта е измерение, което намираме във всички човешки взаимоотношения (Balswick & Balswick, 2007).

В домашното насилие винаги има силен дисбаланс или злоупотреба с власт. Домашното насилие се характеризира със страх, контрол и вреди. Един човек използва принуда или сила в отношенията, за да контролира друго лице или други членове на семейството. Злоупотребата може да бъде физическа, сексуална или емоционална (Fortune, 2002). Има няколко причини, поради които се злоупотребява или насилникът избира да злоупотребява с властта си:

- 1) Той смята, че това е негово право, това е част от ролята му.
- 2) Той чувства, че има право да използва сила.
- 3) Той се е научил на това поведение в миналото си.
- 4) Това поведение работи.

В повечето докладвани случаи на насилие, насилникът е от мъжки пол. Следователно, в този семинар ще бъде наблегнато на това. Все пак, имайте предвид, че насилници могат да бъдат и от женски пол. Няма значение кой злоупотребява. Няма приемлива злоупотреба, когато става въпрос за здрави и богоугодни взаимоотношения. Насилниците приемат, че имат право да контролират всички членове на тяхното семейство.

Желанието да използва насилие, за да се постигне контрол е едно от нещата, които насилникът е научил. От различни източници, той е научил, че е нормално човек, който е

по-голям и по-силен (обикновено от мъжки пол), може да удрия другите "за тяхно добро", или защото "ги обича."

Съгласен/ Несъгласен-упражнение:

За да започне групата да мисли за властта и контрола в отношенията, поканете участниците да отговорят на следните **съгласен / несъгласен** изявления. Не обсъждайте изявленията сега и не предлагайте вашето мнение. (Изявленията са предназначени да бъдат малко неясни и противоречиви, за да накарат хората да започнат да мислят за собственото си поведение и къде са го заучили). Кажете на участниците да поставят своите палци нагоре, ако са съгласни, и надолу, ако не са съгласни.

Съгласен/ Несъгласен Който жали пръчката, разваля детето.

Съгласен/ Несъгласен Силата в семейството трябва да се държи от бащата.

Съгласен/ Несъгласен Родителите трябва да покажат на тинейджърите си кой е шефът!

Съгласен/ Несъгласен Съпрузите, понякога, трябва от време на време да упражняват натиск над съпругите си, за да поддържат властта.

Съгласен/ Несъгласен Библията учи, че жените трябва да се подчиняват на мъжете си, независимо какво те правят.

Кои са възможните източници, от които се заучава насилственото поведение?

- 1) Наблюдавайки родителите.
- 2) Връстниците.
- 3) Неправилно тълкуване на библейските учения.
- 4) Медии - вицове, карикатури, сапунени опери, филми, в които се представят контрол и злоупотреба в интимната връзка като нещо нормативно.

Упражнение за участниците

Всички насилници са се научили да използват сила чрез опит. Когато насилниците са използвали сила за първи път, за да контролират член на семейството, не е имало отрицателни последици- никой не е възразил, никой не ги е спрял, никой не е оспорил тяхното поведение.

Сещате ли се за ситуация, в която това може да се случи несъзнателно или нарочно? (Дайте на участниците няколко секунди, за да реагират. Разубедете участниците от желанието за споделяне на личен опит.)

Тъй като не е имало отрицателни последици за насилника, той е научил, че насилието работи. Получил е това, което е искал или му е било подадено от съпруга/съпругата или от друг член на семейството. Парадоксът е, че той научава, че у дома в семейната среда е сигурно място, където може да се упражнява насилие. На много когнитивно ниво той знае, че това поведение ще има много негативни и сериозни последици, ако го използва на работното място. Ако той удари шефа си, когато е ядосан, най-вероятно ще бъде уволнен или арестуван. Следователно, насилниците рядко проявяват насилие на работното място.

Факти относно нуждата на насилника от сила:

- 1) Побоят не е резултат от насилие, което просто е излязло извън контрол. Това е опит на насилника да остане в контрола. Той избира поведението си.
- 2) Нуждата на насилника да контролира членовете на семейството се появява с увеличаването на стреса в живота му.

а. Стресът може да бъде вътрешен (невъзможност да общува със съпруга/та, детето не се справя добре в училище, родител е починал, вечерята е късно). Той може да чувства разочарование в семейството си, но най-вече от себе си.

б. Стресът може да бъде външен (получава уволнение от работа или не е получил повишение, любимия му футболен отбор губи сезонното първенство).

в. Всички тези събития могат да доведат до емоции, които не са считани за "мъжки": разочарование, тревожност, тъга и т.н.

г. Той използва изразяването на гняв, за да прикрие реалните си емоции, като се стреми да възвърне контрола над живота си.

Забележка: Този цикъл на гняв може да се преживее от всеки, не само от мъжете. Често хората използват гнева, за да изразят истинските си чувства и емоции. Важно е, човек да се научи да идентифицира истинските си чувства като болка, разочарование, обезсърчение, несигурност, мъка и т.н.

Погрешни схващания за злоупотреба

1. Злоупотребата е причинена от употребата на алкохол или наркотици.

Доколкото може да има някаква връзка, злоупотребата не е причинена само поради употребата на наркотици или алкохол. Важно е да се помни, че лечението на алкохола или наркотиците няма (в повечето случаи) да спре насилието. Това лечение може да бъде

първата стъпка, но насилникът все още се нуждае от лечение на конкретния проблем- употребата на насилие като форма на власт и контрол.

- 2. Причина за злоупотребата са взаимоотношенията.** Въпреки че някои аспекти на брака или друга фамилна връзка, могат да бъдат напрегащи за насилника (например липса на комуникация, финансови проблеми, сексуална дисфункция, родителски проблеми), те не са причина за насилие в отношенията. Има и други връзки, които имат същите проблеми, но насилието не е част от тяхното решение. Насилниците трябва да се научат, че насилието не е начин за решаване на проблемите. Насилниците трябва да работят върху своя проблем с насилието и след това, ако е безопасно, да работят за брака и семейните връзки.
- 3. Жертвата е причина за злоупотребата.** Поведението на жертвата не предизвиква насилие от страна на насилника. Подпомагането на жертвите да променят поведението си, като носят по-хубави дрехи, готвят по-хубави ястия, свалят от теглото си са неща, които няма да спрат насилието. Насилникът, а не жертвата е този, който упражнява контрол чрез насилие.
- 4. Насилникът е човекоядец.** Той може да бъде добър доставчик, добър баща, почтен член на църквата и обществото. Той може да бъде много чаровен извън семейството си. Съпругата му може да го обича и да бъде емоционално зависима от него. За съжаление, това не означава, че той не злоупотребява с членове на семейството си. Понякога е трудно да повярваме на жена, която разказва, че в дома ѝ има насилие и злоупотреба от страна на мъжа ѝ. А в същото време, той се държи като най-прекрасния, най-милият и най-надеждния църковен член. Нейната история противоречи на това, което всички в публичното пространство са свидетели. Следователно, тенденцията е да се доверите на собствения си опит и да не повярвате на ужасната история. Въпреки това, е важно да се разбере, че в повечето случаи жените и децата не лъжат за извършената злоупотреба над тях. Не забравяйте, че повечето случаи на злоупотреба остават недекларирани!

Защо жертвата остава в непоносимата ситуация?

- Емоционална зависимост.
- Икономическа зависимост.
- Необходимост от баща (или другия родител) за децата.
- Окуражавана е от други членове на семейството да остане.
- Религиозни ценности.
- Тъй като няма къде да отиде.
- СТРАХ-основната причина, поради която повечето жени остават или се връщат.

Истинският въпрос е как една жертва на злоупотреба да получи живота си или да си тръгне. Най-важният ресурс, необходим на жертвите и оцелелите е възможността да се прекъсне мълчанието и изолацията и да намерят подкрепа.

Упражнение по групи

Ако групата е голяма, разделете участниците на групи от по 4-5 души и дискутирайте в малки групи. Дайте на групите 10-15 минути за дискусия върху следните въпроси, след това споделете идеи от името на групата.

- 1) Една от възможните черти на жертва на домашно насилие е нейната изкривена представа за Бога и духовните въпроси. Какъв може да е този неточен начин на мислене и къде може да е започнала историята на домашно насилие? Какво или кой може да ѝ е повлиял, да мисли по тези неподходящи начини и как това се отразява върху живота на жертвата?

Бележка към водещия: Пропуснете част 2 от тази група упражнения, ако се продължава към втората част на семинара. Ако правите само "Сила и контрол" тогава продължете с част 2 от групата упражнения.

- 2) Обмислете следните пасажии: Псалм 27:14; Псалм 29:10, 11; Изход 3:11; Изход 4: 4; 2 Летописи 14:11; Йоан 1:12; 2 Коринтяни 12: 9; Неемия 8:10; Филипяни 4:13; Ефесяни 1: 17-19. Какви изводи може да извлечем за овластяването от библийска гледна точка?

Втора част: Взаимно овластяване

От началото на земната история е имало борба за власт между членовете на семейството. Адам и Ева срещу Бога. Първият акт на агресия в Библията е, когато Каин убива от завист брат си Авел. Тези борби за власт ни напомнят, че това изкривяване се е появило в човешките отношения след грехопадението. Всичко, което Бог е създал свършено е било повредено и изкривено от лукавия (Balswick & Balswick, 2007).

Въпреки това, посланието за възстановяване и обновление се вижда навсякъде в Стария и Новия завет. Бог е осигурил начин за нас да водим живот на овластяване и служене чрез Неговото възкресение и упълномощаването на Святия Дух. Ние сме призвани да се изграждаме един друг. Това е привилегия и възможност в процеса на овластяването.

Видове сила

Авторитет срещу доминиране

- Легитимната сила е авторитет.
- Нелегитимната сила е доминиране.

Легитимната власт обикновено е наказателната власт в обществото и по този начин тя притежава авторитет. Например, родителската власт се счита за легитимна власт. Повечето общества предоставят родителска власт над децата си, докато децата достигнат пълнолетие. Тази възраст се различава в различните култури.

Доминирането е сила, която се приема, без да бъде оторизирана от обществото. Поради това се счита за нелегитимна. Например, някои родители излизат извън границите на законната власт или пък пренебрегват своите отговорности. Имат легитимна власт, която им е отнета от страна на обществото, когато например, злоупотребяват с детето или го пренебрегват.

Сила, която е придобита чрез доминиране или сплашване е обратното на модела на овластяване, който е представен в Писанията.

Попитайте групите: Какво означава овластяване?

Речникът Уебстър определя термина "овластяване" като: "да се даде власт да...; разрешаване; да се даде възможност".

Балсуик и Балсуик казват следното за овластяването:

Овластяването е роден от Бога завет на любовта и невероятната благодат, която намираме в Христос Исус. Божият Дух ни упълномощава да овластяваме други. И когато взаимното овластяване се случва между членовете на семейството, всеки от тях ще се „съразпва“ в необикновените начини на служене, любов и смирение. Членовете на семейството, ще израстват в ръста на Христос, тъй като в ежедневните си взаимодействия те са узрели в Неговия характер... Което няма нищо общо с това да имаш власт над другите, а по-скоро включва удовлетворение от взаимното ни изграждане, за да се осъществи Божието намерение за нас (Balswick и Balswick, 2014, стр. 29).

1 Коринтяни 8: 16 (ESV) го изразява по следния начин: "Но знанието възгордява, а

Упражнение по групи

Разгледайте следните пасаж: Псалм 27:14; Псалм 29:10, 11; Изход 3:11; Изход 4: 4; 2 Летописи 14:11; Йоан 1:12; 2 Коринтяни 12: 9; Неемия 8:10; Филипяни 4:13; Ефесяни 1: 17-19. Какви изводи може да извлечем относно овластяването, от библейска гледна точка?

любовта назидава (изгражда)".

Модели на семейна власт*

	Основни допускания
Традиционно патриархален	Бог е определил, че крайната власт пребивава в ролята на мъжа.
Демократичен обмен	Силата не пребивава във всеки един индивид, а по-скоро в семейството като цяло, работи като демокрация.
Хедонистичен личен интерес	Всеки член на семейството гледа само за себе си.
Овластяване/Упълномощаване	Членовете в семейството използват дарбите и ресурсите си един за друг.

**Balswick and Balswick (2014)*

Основни модели на семейна власт

Патриархален модел

Патриархалният модел все още съществува в повечето общества днес. В много християнски домове се вярва, че когато Библията говори за мъжа като глава на семейството, това означава, че той трябва да бъде "шефът" и че съпругата няма власт в дома. Въпреки това, важно е да се отбележи, че Писанието говори за взаимно подчинение и модел на служене оставен от Христос (Ефесяни 5: 21; Филипяни 2: 5-8).

Забележка: Моля, не давайте възможност на участниците да започнат дискусия за водачество и подчинение. Дръжте ги фокусирани върху темата за овластяването.

Елън Уайт говори за индивидуалност в брака

„Бог изисква от жената да се държи в страхопочитание и слава към Него. Цялата нейна покорност принадлежи на Господ Исус Христос, който я е изкупил като собствено дете с безценния Си живот. Бог ѝ е дал съвест, която тя не може да нарушава безнаказано. Нейната индивидуалност не може да се влее в тази на съпруга ѝ, защото тя е изкупена от Христос. Погрешно е да си представяме, че със съпруга преданост тя трябва да направи точно, както съпругът ѝ казва за всяко нещо като знае, че по този начин, вреди на тялото и духа си, които са били изкупени от робството на Сатана. Има Един, който стои по-високо от мъжа на жената. Това е

нейният Спасител и подчинението ѝ към мъжа ѝ трябва да стане, както Бог я направлява, "тъй, както е угодно в Господа".

Елън Уайт, Адвентен дом, стр. 116 (оригинал).

Модел на демократичния обмен

Моделът на демократичния обмен се основава на предположението, че властта е в ръцете на семейната единица като цяло. Семейната политика се определя чрез преговори и договаряне. Упражняването на власт позволява глас на всички членове в семейството. Тъй като родителите имат повече ресурси, те имат повече власт при договарянето и воденето на преговорите. Следователно, родителите имат последната дума в процеса на вземане на решения (Balswick & Balswick, 2007).

Индивидуалистичен модел

Днес общество е изпълнено с индивидуалистичен материализъм и користен хедонизъм. "Каква е ползата за мен?" е основен проблем за много хора. В този модел "Аз-ът" е номер едно. Личните интереси и потребности стоят пред интересите на по-голямата система. В този модел, всеки претендира за власт. Това води до много хаотична система. Членовете на семейството се разединяват и намират много малка подкрепа.

Овластяване

Моделът на овластяването предполага, че задачата на по-силните членове на семейството е да изграждат или издигат по-слабите членове на семейството. Концепцията за овластяването като семеен модел не може да се намери в научната литература. Въпреки това, тя е илюстрирана най-добре в християнския семеен живот.

Упражнение по групи

Как можем да се овластяваме/упълномощаваме едни други?

Прочетете 1 Коринтяни 13:4-8.

Разделете участниците по 3-4 души в група. Направете списък с начини, по които Павел желае да се овластяваме един друг във взаимоотношенията ни.

"Ти ме издигах и аз те издигам, и така заедно се издигаме" (Квакерска поговорка).

В модела на овластяващите семейства, членовете на семейството, живеят според принципа на любовта, изразен в 1 Коринтяни 13-та глава. Това е любов в действие. Обръща се внимание на малките неща, защото те, всъщност, са големите неща. Ние се овластяваме един друг и взаимно издигайки се, показваме доброта едни към други, а не доминиране и контрол. В пълна готовност, семействата търсят възможности да се издигат един другия.

Упражнение по групи

Овластяващи думи

Помолете участниците да си затворят очите и да си спомнят за времето, когато някой е казал нещо мило или хубаво за тях. Как се чувстват от това? (Дайте време на участниците за размисъл). Дайте възможност на няколко участника да споделят своите спомени.

След това участниците да помислят за времето, когато те са казали нещо мило или хубаво на съпруга си, детето си или друг член на семейството. Поощрете ги да си спомнят как този член на семейството е откликнал. (Дайте време на участниците за размисъл). Дайте възможност на няколко участника да споделят своите спомени.

Когато ние се упълномощаваме един друг в семейството, ние изграждаме високо доверие в отношенията. Когато се злоупотребява с власт чрез доминиране и принуда, ние събаряме доверието. Доверието е ключът в процеса на овластяване (Кови, 1997).

Родителите, които дават възможност на децата си и ги подготвят за отговорна взаимозависимост ще осигурят на децата си уменията необходими, за да живеят като здрави възрастни и ще изградят и поддържат здрави взаимоотношения. Когато родителите използват нездравословни форми на власт и контрол с децата си, те ще растат, отделени от семействата си и ще научат отрицателни начини за използване на власт и свързване с другите.

Ние намираме Божиата заветна любов и невероятна благодат при Исус Христос, който ни упълномощава да овластяваме другите. Когато взаимното овластяване се случва между членовете на семейството, всеки ще расте в смирение и служба на любов. В действителност, членовете на семейството ще започнат да растат в подобие на Христос. Неговата сила е обещана за нас, тъй като ние се стремим да станем като Христос във всички наши взаимоотношения.

"Мога да направя всичко чрез Онзи, Който ме подкрепява" (Филипяни 4:13 NIV).

Използвана литература

Balswick, J. O., & Balswick, J. K. (2007). *The family: A Christian perspective on the contemporary home*: Baker Academic.

Covey, S. R. (1997). *The 7 habits of highly effective families*: Macmillan.

Fortune, M. M. (2002). *Violence in the family: A workshop curriculum for clergy and other helpers*: Pilgrim Press.

The Holy Bible, New International Version. (1984). Zondervan Bible Publishers.

White, E. G. *The Adventist Home*.

ⁱ National Coalition Against Domestic Violence (NCADV) factsheet. *Domestic Violence Facts*.

ⁱⁱ Faith Trust Institute, *FAQs about child abuse*. www.faithtrustinstitute.org.

ⁱⁱⁱ Balswick, Jack O & Judith K. Balswick. 2014. 4th Edition. *The Family: A Christian Perspective on the Contemporary Home*. Grand Rapids, MI: Baker Book House.

^{iv} Horn, Siegfried H, ed. 1979. *Seventh-day Adventist Bible Dictionary*. Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association.

^v Seamands, David. April 10, 1981. "Perfectionism: Fraught with Fruits of Self-Destruction," in *Christianity Today*.

^{vi} White, Ellen. 1915. *Gospel Workers*. Washington, D.C.: Review and Herald Publishing Association.
